

Croatian Civil Aviation Agency

Uputa o stjecanju Part-FCL dozvola pilota i certifikata instruktora letenja za vojne pilote aviona i helikoptera

LIC-GM-031

Broj revizije: 0, Datum revizije: 29.03.2022.

SADRŽAJ:

1. UVJETI I POSTUPCI ZA STJECANJE PART-FCL DOZVOLE PILOTA AVIONA ILI HELIKOPTERA	2
• PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA PRIZNAVANJE ZNANJA, ISKUSTVA I VJEŠTINA STEČENIH TIJEKOM AKTIVNOG SLUŽENJA U SASTAVU HRZ-A	2
2. POLAGANJE TEORIJSKOG DIJELA ISPITA	3
• POLAGANJE TEORIJSKOG DIJELA ISPITA ZA STJECANJE DOZVOLE PILOTA LAKOG ZRAKOPLOVA (LAPL) I DOZVOLE PRIVATNOG PILOTA (PPL)	3
• POLAGANJE TEORIJSKOG DIJELA ISPITA ZA STJECANJE DOZVOLE PROFESIONALNOG PILOTA (CPL)	3
3. PRAKTIČNI DIO OSPOSOBLJAVANJA I POLAGANJE PRAKTIČNOG DIJELA ISPITA	3
• PRAKTIČNI DIO OSPOSOBLJAVANJA	3
• POLAGANJE PRAKTIČNOG DIJELA ISPITA	4
• IZDAVANJE PART-FCL DOZVOLE PILOTA AVIONA ILI HELIKOPTERA	4
4. CERTIFIKAT INSTRUKTORA LETENJA	4
• OSPOSOBLJAVANJE ZA STJECANJE CERTIFIKATA INSTRUKTORA LETENJA (FI)	4
• POLAGANJE PRAKTIČNOG DIJELA ISPITA (PROCJENE STRUČNOSTI)	5
• UKLANJANJE OGRANIČENJA PRIVILEGIJA INSTRUKTORA LETENJA	5
5. KONTAKT	5

Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: HACZ) ovom uputom obavještava vojne pilote aviona i helikoptera o mogućnosti stjecanja Part-FCL dozvola pilota i certifikata instruktora letenja na temelju *Izveštaja o priznavanju znanja, iskustva i vještina vojnim pilotima aviona ili helikoptera koji su služili u Oružanim snagama Republike Hrvatske (dalje: OSRH) u sastavu Hrvatskog ratnog zrakoplovstva (dalje: HRZ), a u svrhu stjecanja Part-FCL dozvole pilota aviona ili helikoptera i certifikata instruktora letenja* koji je izrađen na temelju članka 10. Uredbe Komisije (EU) broj 1178/2011.

Vojni piloti koji dokažu da su stekli znanja, iskustvo i vještine tijekom aktivnog služenja u OSRH u sastavu HRZ-a mogu podnijeti zahtjev za stjecanje:

- Dozvole pilota lakog zrakoplova – avion – LAPL(A),
- Dozvole pilota lakog zrakoplova – helikopter – LAPL(H),
- Dozvole privatnog pilota aviona – PPL(A),
- Dozvole privatnog pilota helikoptera – PPL(H),
- Dozvole profesionalnog pilota aviona – CPL(A) ili
- Dozvole profesionalnog pilota helikoptera – CPL(H),
- Ovlaštenja za instrumentalno letenje za avion ili helikopter u sklopu postupka za stjecanje dozvole profesionalnog pilota aviona ili helikoptera,
- Certifikata instruktora letenja za avion ili helikopter (FI) nakon izdavanja Part-FCL dozvole.

1. UVJETI I POSTUPCI ZA STJECANJE PART-FCL DOZVOLE PILOTA AVIONA ILI HELIKOPTERA

• Podnošenje zahtjeva za priznavanje znanja, iskustva i vještina stečenih tijekom aktivnog služenja u sastavu HRZ-a

Vojni piloti koji dokažu da su stekli znanja, iskustvo i vještine tijekom aktivnog služenja u OSRH u sastavu HRZ-a te koji su obavili osposobljavanje u skladu s programom osposobljavanja izrađenim i odobrenim od strane ministarstva nadležnog za poslove obrane mogu podnijeti zahtjev za priznavanje znanja, iskustava i vještina u svrhu izdavanja Part-FCL dozvole pilota zrakoplova.

Uz zahtjev za priznavanje znanja, iskustva i vještina stečenih tijekom aktivnog služenja u OSRH u sastavu HRZ-a u svrhu stjecanja Part-FCL dozvole pilota aviona ili helikoptera, kandidat mora dostaviti:

- Presliku diplome vojnog pilota Fakulteta prometnih znanosti u Zagrebu ili jednakovrijednu potvrdu izdanu od strane Fakulteta prometnih znanosti u Zagrebu kojom se potvrđuje kako je kandidat uspješno završio osposobljavanje za vojnog pilota;
- Certifikat o zdravstvenoj sposobnosti izdan u skladu s Part-MED Uredbe (EU) br. 1178/2011 kategorije LAPL, kategorije 2 ili kategorije 1, ovisno o vrsti dozvole pilota za koju se zahtjev podnosi;
- Potvrdu od ministarstva nadležnog za poslove obrane Republike Hrvatske:
 - kojom se potvrđuje kako je kandidat služio u OSRH u sklopu HRZ-a, s podacima kada je služba započela, te kada je služba završila (ako više ne traje), te
 - kojom se potvrđuje ostvareni nalet (navesti broj sati naleta i strukturu naleta) koji je kandidat ostvario u sastavu HRZ-a;
- Presliku vojne pilotske knjižice letenja; te
- Presliku osobne iskaznice.

Pravo priznavanja znanja, iskustva i vještina stečenih tijekom aktivnog služenja u Oružanim snagama Republike Hrvatske u sastavu Hrvatskog ratnog zrakoplovstva vojni piloti mogu ostvariti samo jednom, i to u svrhu stjecanja Part-FCL dozvole pilota aviona ili helikoptera.

Nakon evaluacije dostavljene dokumentacije, HACZ će kandidatu izdati Rješenje kojim se kandidat upućuje na polaganje teorijskog dijela ispita, na praktični dio osposobljavanja te polaganje praktičnog dijela ispita u svrhu stjecanja Part-FCL dozvole. Kandidat je oslobođen obveze teorijskog osposobljavanja u ATO/DTO organizaciji prije pristupanja teorijskom dijelu ispita.

2. POLAGANJE TEORIJSKOG DIJELA ISPITA

Teorijski ispiti provode se u skladu s odredbama članka FCL.025 Uredbe Komisije (EU) br. 1178/2011. Upute za polaganje teorijskih ispita pri HACZ dostupne su na [web-stranici HACZ](#).

- **Polaganje teorijskog dijela ispita za stjecanje dozvole pilota lakog zrakoplova (LAPL) i dozvole privatnog pilota (PPL)**

Kandidat za stjecanje dozvola LAPL ili PPL mora položiti sve ispite za stjecanje LAPL ili PPL dozvole odgovarajuće kategorije zrakoplova. Ispit se provodi na hrvatskom jeziku, osim predmeta Komunikacije koji se može polagati na hrvatskom i/ili na engleskom jeziku. Kandidat sve ispite mora položiti u periodu od 18 mjeseci od prvog pristupanja ispitu te svaki pojedini predmet ima pravo polagati četiri puta.

U slučaju da kandidat ne položi teorijski dio ispita u propisanom roku te u propisanom broju pokušaja, prije ponovnog polaganja ispita mora pristupiti dodatnom teorijskom osposobljavanju u odobrenoj ATO/DTO organizaciji sukladno odredbama FCL.025 (b)(5) Uredbe Komisije (EU) 1178/2011.

- **Polaganje teorijskog dijela ispita za stjecanje dozvole profesionalnog pilota (CPL)**

Kandidat za stjecanje dozvole profesionalnog pilota može pristupiti polaganju ispita za stjecanje ATPL dozvole (*ATPL Theory*) ili ispita za stjecanje CPL dozvole (*CPL Theory*). U oba slučaja, kandidat mora položiti sve ispite u odgovarajućoj kategoriji. Kandidat sve ispite mora položiti u šest ispitnih rokova u periodu od 18 mjeseci od prvog pristupanja ispitu te svaki pojedini predmet ima pravo polagati četiri puta.

U slučaju da kandidat ne položi teorijski dio ispita u propisanom roku te u propisanom broju pokušaja, prije ponovnog polaganja ispita mora pristupiti dodatnom teorijskom osposobljavanju u odobrenoj ATO organizaciji sukladno odredbama FCL.025 (b)(5) Uredbe Komisije (EU) 1178/2011.

3. PRAKTIČNI DIO OSPOSABLJAVANJA I POLAGANJE PRAKTIČNOG DIJELA ISPITA

- **Praktični dio osposobljavanja**

Nakon uspješno položenog teorijskog dijela ispita kandidat mora završiti praktični dio osposobljavanja u ATO ili DTO organizaciji, ovisno o kategoriji dozvole. ATO/DTO prije početka osposobljavanja, na temelju provjere u letu, izrađuje individualni program osposobljavanja za kandidata (kopiju programa ATO/DTO mora obavezno dostaviti HACZ prije početka osposobljavanja).

Nakon završenog osposobljavanja, te kada utvrdi da je kandidat spreman za pristupanje praktičnom dijelu ispita, ATO/DTO je dužan kandidatu izdati certifikat o uspješno završenom osposobljavanju i preporuku za pristupanje praktičnom ispitu za stjecanje dozvole i instrumentalnog ovlaštenja, ako je primjenjivo.

Sav nalet obavljen u svrhu izdavanja Part-FCL dozvole kandidat upisuje u civilnu knjižicu letenja pilota na način i u formi propisanim odredbama Uredbe (EU) br 1178/2011.

- **Polaganje praktičnog dijela ispita**

Zahtjev za polaganje praktičnog dijela ispita za stjecanje dozvole podnosi se HACZ-u nakon uspješno završenog osposobljavanja na [primjenjivom obrascu](#).

Ispit praktične osposobljenosti obavlja se na način propisan Uredbom (EU) br 1178/2011. HACZ Rješenjem imenuje ispitivača koji će provesti praktični dio ispita s kandidatom.

Kandidat može pristupiti polaganju ispita praktične osposobljenosti (Skill test) za stjecanje tražene Part-FCL dozvole s ispitivačem kojeg odredi HACZ, bez prethodnog praktičnog osposobljavanja, ukoliko dokaže da:

- aktivno leti na tipu zrakoplova koji posjeduje EASA certifikat za tip (EASA type certificate), i
- u posljednjih godinu dana na tom tipu zrakoplova ima najmanje 10 sati naleta, te udovoljava uvjetima za skorašnje iskustvo iz članka FCL.060 Uredbe Komisije (EU) 1178/2011.

Ukoliko u ovakvom slučaju kandidat ne položi ispit praktične osposobljenosti iz prvog pokušaja morat će u cijelosti završiti praktični dio osposobljavanja u ATO/DTO.

- **Izdavanje Part-FCL dozvole pilota aviona ili helikoptera**

Nakon uspješno položenog praktičnog dijela ispita kandidat podnosi [zahtjev za izdavanje dozvole](#) te mu se, ako je udovoljio svim zahtjevima, izdaje Part-FCL dozvola.

4. CERTIFIKAT INSTRUKTORA LETENJA

Vojni piloti koji su u sklopu HRZ-a stekli zvanje i obavljali poslove nastavnika letenja mogu nakon stjecanja Part-FCL dozvole steći certifikat instruktora letenja FI u primjenjivoj kategoriji zrakoplova ako završe primjenjivo osposobljavanje u ATO organizaciji s odobrenim FI tečajem osposobljavanja i polože praktični ispit.

- **Osposobljavanje za stjecanje certifikata instruktora letenja (FI)**

ATO prije početka osposobljavanja izrađuje individualni program osposobljavanja za kandidata na temelju procjene vještina poučavanja, učenja i letačkog osposobljavanja (kopiju programa potrebno je dostaviti HACZ prije početka osposobljavanja).

Program osposobljavanja sadržava:

- Teorijski dio osposobljavanja, relevantan za stjecanje certifikata instruktora;
- Osposobljavanje za poučavanje i učenje,
- Program i satnicu praktičnog osposobljavanja s detaljno razrađenim vježbama.

Nakon završenog osposobljavanja ATO je dužna kandidatu izdati potvrdu o uspješno završenom osposobljavanju.

- **Polaganje praktičnog dijela ispita (Procjene stručnosti)**

Nakon što se ATO uvjeri da kandidat ima zadovoljavajuću razinu znanja i kompetencija za pristupanje procjeni stručnosti te o tome izda potvrdu, kandidat mora obaviti procjenu stručnosti (*Assessment of competence*) sukladno odredbi FCL.935 Uredbe Komisije (EU) br 1178/2011.

Nakon uspješno obavljene procjene, kandidat podnosi [zahtjev za izdavanje certifikata instruktora](#) koji će mu biti izdan uz ograničenje privilegija. Kandidat neposredno nakon izdavanja certifikata može provoditi letačko osposobljavanje isključivo pod nadzorom.

- **Uklanjanje ograničenja privilegija instruktora letenja**

Ograničenje osposobljavanja pod nadzorom imatelju dozvole će se ukloniti iz Part-FCL dozvole kad udovolji jednom od sljedećih zahtjeva, kako je primjenjivo:

- Instruktoru letenja koji je u sklopu OSRH stekao zvanje nastavnika letenja i ostvario nastavnički nalet veći od 100 sati, ograničenje će se ukloniti kada obavi najmanje 25 sati letačkog osposobljavanja kao instruktor pod nadzorom i dodatno nadgleda najmanje 10 samostalnih letova učenika pilota,
- Instruktoru letenja koji je u sklopu OSRH stekao zvanje nastavnika letenja, ali je ostvario nastavnički nalet manji od 100 sati, priznat će se 50% obavljenog nastavničkog naleta te će mu se ograničenje ukloniti kada ostvari preostali nalet do 100 sati osposobljavanja pod nadzorom, i dodatno nadgleda 25 samostalnih letova učenika pilota,
- Instruktoru letenja koji u sklopu OSRH nakon stjecanja zvanja nastavnika letenja nije provodio osposobljavanje učenika, ograničenje će se ukloniti kada ostvari nalet od 100 sati osposobljavanja pod nadzorom i nadgleda 25 samostalnih letova učenika pilota.

5. **KONTAKT**

Za sve dodatne informacije možete kontaktirati Odjel licenciranja telefonom: 01/2369 300 ili e-mailom: licenciranje@ccaa.hr.